

Bölüm 9

TÜRKİYE'DE MİRAS HUKUKU AÇISINDAN VERASET VE İNTİKAL VERGİSİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ*

Pelin MASTAR ÖZCAN¹ Güngör ÖZCAN²

Giriş

Vergi; kamusal mali ihtiyaçların karşılanması, kamu ekonomisine ait iktisadi ve sosyal amaçların gerçekleştirilmesinde cebri ve karşılıksız olarak kamu tüzel kişilerinden diğer ekonomik birimlere yüklenen ödemeler olarak ifade edilmektedir (Turhan, 1993: 21).Devletler kamu giderlerinin finansmanı için vergilere büyük önem vermektedir. Toplanan vergi hasılatı ile vergi sistemleri ekonomi politikası karar sürecinde ekonomideki diğer aktörleri, argümanları ve ülkelerin gelişmişlik seviyesini doğrudan etkilemektedir. Ülkemizde vergi kavramının hukuksal niteliği anayasa ile güvence altına alınmıştır. 1982 Anayasası'nın 73. maddesinde “vergi ödevi” düzenlenmiş olup bu maddede(TBMM, 1982: 146-1):

- Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, malî gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.
- Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.
- Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.
- Vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir denmektedir. 21/1/2017 tarihli ve 6771 sayılı Kanunun 16. maddesiyle, bu fıkrada yer alan “Bakanlar Kuruluna” ibaresi “Cumhurbaşkanına” şeklinde değiştirilmiştir.

Türk Hukukunda vergilendirme yetkisi, diğer çağdaş demokrasilerde görüleceği gibi temelini 1982 Anayasasındaki bu maddeden almaktadır. Vergilendirme yetkisi, devletin ülkesi üzerindeki hükümdarlık gücüne dayanarak vergi alma konusunda sahip olduğu hukuki ve fiili gücüdür. Devletin vergilendirme yetkisi, Anayasanın 73'üncü maddesinde yer alan kamu giderlerinin karşılanması, kanunilik, mali güç, genellik, eşitlik, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkeleri ile birlikte anayasanın genelinden ve bazı özel hükümlerinden çıkarılan hukuk devleti ilkesi, sosyal

¹Dr. Öğretim Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi,pelin.mastar@cbu.edu.tr

²Dr. Öğretim Üyesi, Manisa Celal Bayar Üniversitesi,gungor.ozcan@cbu.edu.tr

*2017 Yılında Asos 3. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumunda Sunulan Özet Bildirinin Genişletilmiş Halidir.

Örneğin; kişi bir gayrimenkulünü hayattayken tek mirasçısı olan kızına bağışlamak istediğinde vergi oranı %5 iken vefatı halinde bu oran %1 seviyesindedir. Bu durumda vergi oranı ve ödenecek vergi yüksek olacağından kişiler sağlığında tasarruf edemeyebileceklerdir. Ayrıca vergi oranının özellikle ivazsız intikallerde yüksek olması sebebiyle kişiler miras hukukunda muris muvazaasına başvurarak gerçek bağışı satış gibi göstermekte böylelikle vergi kaybı meydana gelmektedir. Bununla birlikte veraset ve intikal vergisinin beyanında gayrimenkullerin ekspertiz değerlerinin değil daha düşük olan rayiç değerlerin kullanılması da vergi hasılatını azaltmaktadır. Bu vergide beyanname verme süresinin uzunluğu, taksit sayısının fazlalığı ve tahsil süresinin uzun bir süreç olması neticesinde enflasyon sebebiyle reel vergi hasılatında düşüklük sebebiyle vergi hasılatı istenilen seviyede bulunmamaktadır. Veraset ve intikal vergisi servetin tabana yayılmasında önemli bir araç olup günümüz koşullarına göre yeniden gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- BUMKO. (2017). *Merkezi Yönetim Bütçe Gelirleri*. Bütçe ve Mali Planlama Genel Müdürlüğü: <http://www.bumko.gov.tr/Eklenti/11152,merkezi-yonetim-butce-gelirlerixlsxls.xls?0>, (Erişim Tarihi:06.09.2018)
- Erkin, G. (2012). Vergilendirme Yetkisinin Tabi Olduğu Anayasal İlkeler. *Ankara Barosu Dergisi*(3), 237-249.
- Gelir İdaresi Başkanlığı. (2014). *Mirasçıların Vergisel Yükümlülükleri Rehberi*. Ankara: Gelir İdaresi Başkanlığı Mükellef İşleri Başkanlığı.
- Gelir İdaresi Başkanlığı. (2018). *10 Soruda Veraset ve İntikal Vergisi*. 2018 tarihinde Vergi Saati: <http://www.vergisaati.com/?Syf=26&Syz=506491&/10-SORUDA-VERASET-VE-%C4%B0NT%C4%B0KAL-VERG%C4%B0S%C4%B0>, (Erişim Tarihi:07.09.2018)
- Gelir İdaresi Başkanlığı. (2017). *Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu Genel Tebliği*. Gelir İdaresi Başkanlığı: <http://www.gib.gov.tr/veraset-ve-intikal-vergisi-kanunu-genel-tebligleri>, (Erişim Tarihi:03.09.2018).
- Karakoç, Y. (2007). *Genel Vergi Hukuku*. İzmir: Yetkin Basımevi.
- Öner, E. (2012). *Türk Vergi Sistemi*. Ankara: Seçkin Kitapevi.
- Öner, E. (2013). *Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi Ankara: Seçkin Kitapevi*.
- Sarıllı, M. A. (2016). *Türk Vergi Sistemi*. Ankara: Hermes Ofset.
- TBMM. (1982). *T.C. 1982 Anayasası*. T.C. Anayasası: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2709.pdf>, (Erişim Tarihi:04.09.2018).
- TBMM. (2001). *Türk Medeni Kanunu*. Ankara: <http://www.mevzuat.gov.tr>, (Erişim Tarihi:01.09.2018).
- TBMM- Maliye Bakanlığı. (1959). *Veraset ve İntikal Vergisi*. Mevzuat Sistemi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.7338.pdf>, (Erişim Tarihi:04.09.2018).
- Tosuner, M., & Arıkan, Z. (2017). *Türk Vergi Sistemi*. İzmir: Kanyılmaz Matbaası.
- Turhan, S. (1993). *Vergi Teorisi ve Politikası*. Ankara: Filiz Kitapevi.
- Yereli, A., & Uçar, O. (2014). Türk Vergi Sisteminde Veraset ve İntikal Vergisi Uygulaması. *Azerbaycan'ın Vergi Jurnalı* (2), 55-72.